

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porto iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end forannævnte landes vedkommende i St. Olavs Trykkeri, Akersveien nr. 4, Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petitolinie.

Politisk oversigt.

Hos den hl. stol holder England fra nu af en chargé d'affaires. Denne post beklædes af den katolske kaptein Rosz of Blandensburg, som var gesandtskabssekretær under general Simmons's lykkelig tilendebagte sendelse hos Rom. Man venter, at der siden vil blive ansat en gesandt.

Bayerns hovedstad blev efter de münchenske katolikers egen indbydelse ifjor bestemt til at være mødestedet under dette aars tyske katolikforsamling. Bayern er et katolsk land; 71 pct. af befolkningen er katoliker, og regenthuset ligeledes. Alligevel har prinsregenten tilskrevet erkebisen, at ifald man holdt fast ved München som mødested, vilde han gribe til magtsforholdsregler for ikke at faa den religiøse fred forstyrret. Denne optræden kan ikke undlade at sætte ondt blod hos hovedmassen af landets befolkning, saa meget mere som regjeringen ikke har forment det lutherske „Evangelischer Bund“ at holde sine forsamlinger endnu i den seneste tid, ja i sin tid endog hilste „Gustav Adolfs foreningens“ fællesmøde ved en af sine embedsmænd. Og dog er disse af grundsætning kampforeninger, der aldrig holder noget møde uden at hidse til „kamp mod Rom“, hvorimod de tyske katolikforsamlinger ligesaa principielt banlyser alt fra sine forhandlinger, der direkte kan egge de anderledestroende.

Den gamle engelske statsmand Gladstone blev ilørdags opfordret til at udtale sig om de af russerne i saa stort omfang begaaede umenneskeligheder mod de til Sibirien forviste personer. Han sagde da, at han turde ikke opfordre regjeringen til at gjøre Rusland forestillinger, da man kunde rive England i næsen, at for neppe tre aar siden nedskjød gendarmerne tre uskyldige borgere i Mitcheltown i Irland, da de deltog i et lovligt og fredeligt møde til forhandling af irske anliggender. — Halvparten af hele Englands dyrkede jordareal besiddes af blot 7400 personer, den anden halvpart er delt mellem 312,500. De 600 peers eier tilsammen mer end $\frac{1}{5}$ af hele rigets jord. Blot en eneste person, den største af alle disse vældige jorddrotter, eier alene ca. 44 norske kvadratmil jord. I Skotland er forholdet endnu værre. Der eier 1700 mennesker $\frac{9}{10}$ af landet og de 5 skotske peers tilsammen omtrent $\frac{1}{5}$. For Irlands vedkommende kommer desuden det til, at det

for størsteparten er engelske godseiere og ikke irerne selv, som eier landet.

Det franske deputeretkammer har vist sig regjeringsfiendtligt nok til med 347 stemmer mod 189 at forkaste det af regjeringen indbragte og i senatet vedtagne lovforslag om presseforseelsers henlæggelse fra jurydomstolene til de kriminale domstole. — Biskopen af Annecy retter i et nylig udgivet flyveskrift følgende henvendelse til troende kristne: „Det er for eder en pligt at afgive eders stemme, hver gang dertil er anledning, en samvittighedspligt, en pligt, paalagt af Gud selv. Thi det at stemme er et middel — og sandsynligvis det eneste, som I raader over — til at kunne hindre det onde, og Gud har ikke lagt eder dette vaaben i haanden uden derfor, at I skal gjøre brug af det.“

Bosættelsestraktaten mellem Schweiz og Tyskland, som udløber isommer, bliver med en liden ændring fornyet.

Den proces, som i Serbien føres mod major Panitza og hans medskyldige, følges af de fremmede magters repræsentanter med levende interesse, da Rusland synes at have havt mere med sagen at gjøre, end det just er heldigt for dets gode navn og rygte.

Rusland kræver af Tyrkiet at faa sine resterende krigsomkostninger dækkede af de første indtægter, som finansoperationerne indbringer.

Den panamerikanske kongres har foreløbig sluttet sine møder og blandt andet fremhævet ønskeligheden af en obligat voldgiftsret for Amerikas samtlige stater.

Gudstjenesten i st. Olavs kirke i Kristiania.

Pinse-søndag den 25de mai: Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 pontifikalmesse og konfirmation. — Kl. 5 festandagt med prædiken.

2den pinsedag: Kl. 8 stille messe. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 andagt.

Efter andagten generalforsamling for ungdomsforeningen.

Onsdag, fredag og lørdag i denne uge er befalede kvatemberfastedage.

Alle hverdagsaftener kl. 6 $\frac{1}{4}$ maiandagt.

Ugekalender.

Søndag den 25de. Pinsedag (Læst: Ap. gj. 2, 1—11; evang.: Joh. 14, 23—31). — Mandag. 2den pinsedag (Læst: Ap. gj. 10, 42—48; evang.: Joh. 8, 16—21). — Tirsdag—Lørdag. Dage i oktaven.

Søndag den 1ste juni. Trefoldighedsfest.

Maria.

(Fortsat.)

Hvad Pius IX. opstillede som trossandhed, er saaledes ikke noget nyt. Det laa som en kim i den allerældste tids lære; men der er udfoldelse i den katholske kirke ligesom i enhver levende organisme. Kimen skjød i løbet af aarhundrederne op og bredte blade i større antal ud over kristenheden. Inden middelalderen satte den knop; saa svulmede knoppen og fyldte jorden mer og mere med tiltagende duft ved digte, kompositioner, ordner, fester, kirker, kunstverker, skrifter til den ubesmittede undfangnes ære — indtil den omsider i 1854 sprang ud til en deilig blomst i den kirkelige troslæres have.

Hvad der har fremkaldt denne udfoldelse, var for en væsentlig del betragtelsen af den hl. Treenigheds stilling til Maria. Tankegangen er kort sagt følgende: Det sømmede sig, at Maria blev fritagen for arvesynd; det lod sig gjøre; altsaa er det skeet.

Guld, sølv, ædelstene, marmor — en kostbar skat, samlede David for deraf at reise et nogenlunde værdigt tempel; thi, sagde han: „Dette slot er ikke for et menneske, men for den herre Gud (I Krøn. 29. 5).“ Og da Herren bød Israel at forfærdige tabernaklet med arken, hvor Han af og til vilde aabenbare sig, fordrede Han det lavet baade med kunst og pragt. Fra evighed af havde Gudfader nu betragtet Maria som det udkaarne tempel, i hvilket sønnen skulde bo personlig, og af hvilket Denne endog skulde dannes. Og Han skulde ikke meget mere drage omsorg for at udstyre med al optænkelig kunst og pragt dette tempel, denne ark, af hensyn paa sin guddommelige søns ære? Den almægtige kunde gjøre det; Han kunde godt tage forud hensyn til korsofrets fortjenester og formene djævelen at besmitte hendes sjæl med arvesynd. Altsaa har Gud gjort det.

Dette bliver end mere indlysende, betragter vi Gudsøn. Eksisterende før verden, almægtig og fri, kunde Han selv vælge den, som skulde blive moder til Ham; Han kunde lade hende blive udrustet med lige meget hvilken rigdom af prydende egenskaber; Han maatte da vælge saadanne, der sømmede sig for Ham, den alhellige Gud. Den første blev da selvfølgelig hellighed, uskyld, ubesmittethed. Skjænkede Han sin vordende moder denne, saa var djævelen ude af stand til at forekaste Ham fødsel af en kvinde, der engang havde været hans, satans træl. Naar desuden den Helligaand har ret i, at forældrene er børnenes pryd (Ordsp. 17, 6), saa kunde Gudsøn umulig taale, at hans moders sjæl kom under hans erkefiendes herre-

dom og under syndens forraadnelse. Døm desuden selv: Hvad vilde vi sige om den søn, der kunde bevare sin moder fra skam og synd og dog undlod det? maatte vi ikke dadle hans mangel paa kjærlighed? Men Jesus er en udadelværdig søn. Saa da det stod i hans magt, ja endog var Ham en let sag at bevare sin moder ren, har Han gjort det.

Vender vi os dernæst til at betragte den Helligaand, kommer vi angaaende Ham til samme resultat. Maria skulde blive Helligaandens brud, over hvem Han efter engelens tilsagn vilde komme. Fra evighed af hvilede hans tanke med forkjærlighed paa denne sin udvalgte. Saa spørger vi: Siden det stod ganske til den Helligaand at danne sig sin brud fuldendt eller vanskabt, hvad mening var der da i at vælge det sidste istedenfor at gjøre hende elskelig fremfor alle andre skabninger, saa hans tanke uden skaar i kjærligheden kunde beskæftige sig med hende? Hende, der i egenskab af Aandens brud skulde hæves i saligheden over samtlige engle og retfærdige sjæle, burde det sig og at udstyre fremfor dem. Og virkelig siger Han i høisangen: „Hel deilig er du, min veninde, og der er ingen lyde paa dig (4, 7)“ — hverken den ene slags synder eller den anden. Der er mangfoldige sandt gudfrygtige sjæle; men én er min due (sindbilledet paa fromhed og kjærlighed) — „én er min due, min fuldkomne (6, 9)“ . . . Maria alene blandt mennesker er bevaret fri for arvesynd.

Til yderligere bestyrkelse kan endnu følgende tanke tjene: Der gives to slags forløsning: den fra slaveriet, man er kommen i, og den foregribende forløsning eller forhindrelsen af, at man falder i slaveri. Da det sidste er den fuldkomneste, tør man ikke vel frakjende den fuldkomne verdensforløser denne maade, og den bliver Ham til del netop ved, at Han har foregrebet djævelens slaveri og forhindret, at hans moder faldt i det.

Denne bevisførelse kunde synes noget svag, hvis ikke hertil kom, at ved hin foregribende forløsning sker gudsmoderværdigheden bedst fyldest. Som st. Ambrosius siger, var det rimeligt og naturligt, at Herren begyndte frelsesverket med hende, der, ved sit „Mig ske efter dit ord“ er ophavet til al frelse, saa hun ligeledes blev den første til at nyde dens frugter. Først i tid kunde hun ikke blive, efterdi den gamle pagts hellige allerede vare retfærdiggjorte ved henblik paa den kommende forløser. Altsaa maatte hun blive den første efter maaden, blive retfærdiggjort paa den fuldkomneste maade. Da nu enkelte, saasom Jeremias og ialfald Johannes den døber, helliggjordes

i modersliv inden fødselen, stod der af høiere kun tilbage, at Maria blev ogsaa undfangen uden syndplet.

Det er en let sag at følge festen for Marias ubesmittede undfangelse op til 6te (og 5te) aarhundrede, hvor st. Sabbas's *Typos* eller ceremoniale aflægger vidnesbyrd. Og da nu kirken aldrig feirede andres festdage end deres, hvem den ansaa for hellige, har den allerede i hin fjerne tid betragtet Maria som hellig i hendes undfangelses øieblik.

Af oldkirkens udtalelser skal her kun fremdrages et monument fra det 1ste aarhundrede, nemlig apostelen st. Andreas's martyrakter, skrevne af græske øienvidner. Stillet for dommeren i Akaja aflægger apostelen sin trosbekjendelse og siger blandt andet: „Ligesom det første menneske var dannet af ubesmittet jord, saaledes maatte ogsaa den anden Adam fødes af en ubesmittet jomfru.“ Maria sammenlignes her med jorden, som den i førstningen var: uplettet af synd, og over hvilken Gud endnu aldrig havde udtalt forbandelsen. Hun bekjendes altsaa som den kvinde, hvem hverken synd har berørt, eller over hvem forbandelsen hvilede, saaledes som tilfældet er med alle øvrige mennesker, der af naturen er vredens børn.

VI.

Maria forblev syndfri.

Idet vi gaar over til at bevise Maria fri ogsaa fra al personlig synd, maa det bemærkes, hvad herved forstaaes, at hun nemlig, bistaaet af understøttelsens naade, aldrig plettede sin sjæl med nogen synd. Denne lære udtrykkes af Tridentiner-konciliet (sess. V, can. 23) i følgende ord: „Om den salige jomfru fastholder kirken, at ved særlig forret fra Gud undgik hun i sit hele liv alle, selv tilgivelige synder.“

Hvad kirken her bekjender at fastholde, er næsten kun en følge af trossandheden Vorfrues ubesmittede undfangelse. Samtlige grunde, og derfor — direkte eller indirekte — næsten samtlige fædrenes udtalelser til gunst for denne, tjener til forsvar atter her. Ganske de samme hensyn gjør sit krav gjældende, f. eks. hvorledes Gudfader burde udstyre det levende tempel, hans uendelig hellige søn skulde bo i personlig; endvidere den almægtige søns kjærlighedspligt imod sin moder, og Helligaandens kjærlighed til sin brud. Og idet man gaar ud fra sandheden om Marias fritagelse fra arvesynd, faaes et yderligere bevis. Denne var en begunstigelse, der tildeltes paa grund af, at Gud-mennesket skulde undfanges af hende. Hvoraf følger, at hun maatte blive syndfri ogsaa indtil Jesu fødsel

og i tiden derefter, imedens hun endnu havde at opfylde en moders første pligter.

Hermed saa lidet som med læren om den syndfrie undfangelse strider engelens hilsen, selv om vi gjen giver det græske ord ved „benaadet“ — den lutherske oversættelse — istedenfor kirkens oversættelse: fuld af naade. Thi dels nødvendiggjør det græske ord *kecharizomene* aldeles ikke hvad der i vore dages sprogbrug ligger i „benaadet“; at det nemlig kun skulde bruges, hvor talen er om en forbryders benaadelse, eftergivelsen af livet og straffen. Der ligger i ordet blot at give naade, hvad enten det saa er til en, som hidtil var uden naade, eller til en, der allerede i forveien havde, og nu faar mere. Og vil man endelig klamre sig fast ved den nu gjængse betydning af ordet, udgjør dette endda intet hevis imod Guds moders syndfrihed, da man jo i sandhed kan betegne som en benaadelse, at hun, der, som en af Adams æt, ogsaa burde have havt hans synd og tilsvarende straf, er bleven aldeles fritagen for begge.

Opfyldt af en naademængde fremfor nogen møder Maria os ved bebudelsen, og endnu syndfri straks efter Jesu fødsel. Kan nu nogen uden at forblinde sig ved ond vilje tro, at hun, der saa længe, og det allerede som barn, havde undgaaet al synd, ikke skulde være vedbleven dermed ogsaa efter at være bleven moder? Som om ikke naadens kraft i hende maatte vidunderlig tiltage ved det daglige samliv med den alhellige! som om ikke hendes kjærlighed til den uendelig elskelige søn maatte stedse vokse, og i samme grad hendes had til synden! som om ikke hendes afsky for at begaa nogensomhelst synd maatte tiltage, jo dybere indblik hun fik i dydens og hellighedens uforlignelige skjønheder!

I sin blinde iver mod catholicismen søger kirkens modstandere at drage vorfrue ned fra det ophøiede stade, Gud har stillet hende paa. Til den ende stræber de at finde synd og ufuldkommenhed i baade det ene og det andet af, hvad skriften beretter om hende; dog uden grund. Hvem der vil tænke ærlig, han kan intet anstød finde i Tridentiner-mødets lære. Den har st. Thomas af Aquin (1226—1274) for halvsvende hundred aar siden udtalt med følgende ord: „Renhed betegnes ved fjernelse af sin modsætning; derfor kan der gives en skabning, renere end hvem ingen kan være iblandt skabningerne — den nemlig, som er fri for al besmittelse af synd. Saadan var den salige jomfrus renhed, da hun var fri for arvesynd og personlig synd (In l. sentent. d. 44, q. 1).“ Det har st. Augustin (354—430) sagt for snart 1500 aar siden: „Jomfru

Maria blev der givet naade til at overvinde synden i enhver henseende (De natura et gratia c. 36).“ Det sagde hans lærer, st. Ambrosius: „En jomfru, formedelst naaden fri for enhver syndeplet.“ Og det har andre kirkefædre sagt før deres tid.

(Fortsættes.)

Den apostoliske lære efter bibelen.

af pastor Jacquemet.

(Sluttet.)

XXVIII. Ceremonierne.

En ceremoni er det billedlige udtryk for en tanke eller følelse. Man tager hatten af for en person eller bøier hovedet for at vise sin ærbødighed; man giver haandtryk for at vise sin hengivenhed; man ledsager en tale med visse fagter, hvorved talen bliver lettere forstaaelig og gjør mere indtryk. Saaledes ogsaa i religionen. Man slaar sig for brystet for at tilkjendegive sin anger, knæler for at vise ærbødighed, kors sig for at bevidne, at man bekjender sig til troen paa den korsfæstede og sætter sin lid til Ham o. s. v. Kirken ledsager desuden sin gudstjeneste og naadens uddelelse med ceremonier for ved disse at gjøre mere fatteligt, hvad der usynlig foregaar, og tillige gjøre et dybere indtryk paa de tilstedeværendes sind.

Men ligesom den høflighed, vi udviser mod vore medmennesker, kun vilde være hykleri, hvis den ikke fremgik af hjertets følelser, saaledes maa man under de religiøse ceremonier ogsaa nære et sindelag, der svarer til, hvad man udvortes viser; thi man maa „tilbede Gud i aand og sandhed“.

For at overbevise sig om, at ceremonierne behager Gud, behøver man kun at læse det gamle testamente; der vil man se, hvorledes Gud fra menneskeslegtens begyndelse af har lært den at yde Ham en ydre dyrkelse ledsaget af ceremonier. Hele 3dje Mose-bog indeholder beskrivelse af de ceremonier, som Gud selv anordnede i den gamle pagt. Gud lovede ogsaa rigelig velsignelse til dem, som trofast overholdt dem, og Han truede med svær forbandelse dem, som overtraadte samme (V Mos. 28, 15).

Vor herre Jesus Kristus har ikke afskaffet alle ceremonier; thi fra sin fødsel af viser Han os, at ceremonierne er Ham velbehagelige. Den hl. skrift fortæller os, at vise mænd kom fra Østen: „Og de gik ind i huset og fandt barnet med dets moder Maria, faldt ned og tilbad det; og de oplod sit liggendefæ og ofrede det gaver: guld, røgelse og myrrha (Matth. 2, 11).“ Jesus Kristus viste sig selv som en tro overholder af loven om ceremonierne. Han underkastede sig om-skjærelsens smertefulde lov, og hans hl. moder Maria fremstillede sig i templet, ligeledes for at holde lovens ceremonier. Senere ser vi Jerusalems indvaanere gaa Frelseren imøde med palmer ved hans indtog og udbrede sine klæder for Ham, og Jesus forsmædede ikke disse udvortes skikke eller ceremonier. Han misbilligede heller ikke, at synderinden Magdalena salvede hans

fødder. I Gethsemane have faldt Han ned paa sit ansigt i ydmyg paakaldelse. — Den største del af ceremonierne, kirkeskikkene og bønnerne i den katholske kirke hidrører fra kristendommens første aarhundreder. Hvem der vil overbevise sig herom, behøver kun at læse den hl. Gelasius's ceremoniale, som gaar tilbage til hin tid.

Men, indvender man, hvorfor staar ceremonierne i den nye pagt ikke optegnede i det enkelte i det nye testamente? Herpaa svarer vi med den hl. Johannes: „Mange andre tegn har Jesus ogsaa gjort for sine disciples aasyn, hvilke ikke er skrevne i denne bog (Joh. 20, 30).“ Eftersom apostlerne i det hele taget har skrevet saa lidt, er det let at forstaa, at de kun har skrevet det vigtigste; om ceremonierne har de lært ved sit eksempel og ord, og det er overleveringen, som har overført dem til os. Hvad var f. eks. fodvaskningen, som den hl. skrift beretter om, andet end en ceremoni, og det er bekjendt, at denne skik endnu bruges i den katholske kirke. Men forresten er det indlysende, at efterhaanden som kirken udfoldede sig fra den apostoliske simpelhed, maatte ogsaa det gudstjenstlige element i dens liv og fremtræden udvikle sig.

Alle ceremonierne ved den katholske kirkes gudstjeneste har en meget skjøn betydning. De er som et maleri, der paaminder den oplyste kristen om alle hemmeligheder i vor hl. religion; de er et mægtigt middel til at opflamme iveren i vore sjæle. Mennesket er ingen engel og maa tages, som det er. Alt, hvad der paavirker sanserne, har en stor indflydelse paa sjælen. Man kan finde betydningen af de enkelte af kirkens ceremonier i andre verker (f. eks. Rippel: Den katholske kirkes skjønhed); at forklare deres betydning i dette kapitel vilde blive for vidtløftigt.

Slutningsord.

Man siger: Enhver religion er god. Hvem paastaar det? Alle de, som for større ubundenheds skyld helst ikke vilde have nogen religion. Det er ligesaa falskt at sige, at enhver religion er god, som at sige, at ja og nei er det samme, eller paastaa, at den falske mynt er ligesaa god som den egte. Det er en krænkelse mod Gud, mod vor frelser, at formaste sig til at sige, at hans guddommelige religion ikke er bedre end de mange forskellige, af mennesker anordnede. Ingen kan dog paastaa, at alle kristne religioner har Jesus Kristus til stifter; thi da de indbyrdes modsiger hverandre, og det i vigtige punkter, kan de ikke alle være hans verk. Sandhedens Gud kan ikke lære modsigelser. Der kan da kun gives én sand religion, kun én kirke, som Jesus Kristus har indstiftet, og det er den katholske kirke, fordi den alene har sin oprindelse fra Jesus Kristus, og med den har Han lovet at være indtil verdens ende, som vi har bevist det.

Det er sikkert, at enhver, som kjender den katholske lære og er overbevist om, at den er den rette, og at den katholske kirke er Jesu Kristi sande kirke, og som desuagtet ikke vil antage denne lære og blive medlem af denne kirke, ikke kan blive salig. Thi

som skriften beretter, indsatte Kristus, før Han gik til sin fader, Petrus for at styre kirken: „Røgt mine lam, vogt mine faar. Jeg vil give dig himmeriges riges nøgler.“ Man kjender ogsaa vor frelsers ord til apostlerne og deres efterfølgere: „Den, som ikke hører kirken, skal være for eder som en hedning og en tolder,“ d. v. s. han staar udenfor kirkens og dermed udenfor Kristi samfund. De første kristne, som jo var lydige børn af den katholske kirke, havde forstaaet sandheden af disse skriftens ord, saaledes som de fleste kristne forstaaer dem den dag idag. Den hl. Cyprian, der levede i det 3dje aarhundrede, siger: „Hvo som ikke har kirken til moder, kan ei have Gud til fader.“ Kun i den bliver Guds ord rettelig forkyndt og sakramenterne rettelig forvaltede. I moderkirken, i den katholske kirke, levede vore nordiske forfædre. Til den bør derfor alle vende tilbage, og ingen tør lade sig afholde af noget hensyn; thi sjælens frelse gaar over alt.

Vidnesbyrd af fiendemand.

De tyske katolikkers hidsige modstandere, de nationalliberale, har som sit partiblad „National-Zeitung“. Dette taler om forholdene i Østafrika paa følgende maade.

Først omtaler bladet de folk, hvem de protestantiske, engelske missionærer har omvendt, og siger, at de udmerker sig ved sit renlige ydre, sin for en stor del lapsede optræden, men tillige ved sky for arbejde samt ved hang til bedrag og tyveri, og det især grundet paa den forkjerte opdragelsesmaade, de engelske missionærer bruger.

Derefter taler bladet om de katholske missionærer, der navnlig ved franske missionærer breder sig mod Afrikas indre fra østkysten. „Et blik ind i mønsteranstalten i Bagamoyo er nok til at lære at kjende og skatte disse missionærers system. Selv protestanten vil uden ophævelser lade disse mænd virke i ro, naar han nærmere tager i øiesyn, hvorledes de øver en sand og praktisk kristendom. Over 100 gutter og ligesaa mange piger er anbragte i den store, dobbelte anstalt, der bestaar siden 1869. Børnene bliver holdt aldeles tarvelig, ganske efter landets brug, og kun opdragne til renlighed og arbejde. Ved siden deraf gaar en elementær skoleundervisning og religionsundervisningen. Enhver af brødrene kan et haandverk, og idet disse kræfter virker sammen, fremmer de selvfølgelig ved sit personlige eksempel opdragelsen. Brødrene har med egne hænder opført anstaltens staselige kirke; de har snedker- og snedeverksted og rige haveanlæg, som man kan kalde mønster- og forsøgsplantager. Her dyrkes kaffe, kakao, vanille, indigo og andre tropiske vekster, og beviset leveres saaledes for, hvad der kan bringes ud af en jordbund, som udyrket frembringer bomuld og tobak. Disse katholske brødre kan derfor betragtes som landets lærere, og deres eksempel opfordrer med høi røst til efterlignelse. Deres virken fordobles ved, at de lader den opvoksende ungdom gifte sig og bosætter familierne landsbyvis, hvorved de grunder

nye stationer og giver sine landsmænd eksemplet til arbejdsomhed og kristelig levnet. De katholske brødre er utrættelige i at øve kjærlighedsgjerninger af enhver art.“

Lægprædikanternes følgesvende.

Fra en bygd, som jævnlig besøges af lægprædikanter, skrives til „Stavangeren“:

„Her bliver strid og splittelser i hus og grænd og sektvæsen. Og folkelivet bliver derefter. Trofasthed og egte næstekjærlighed bliver snart en fremmed vare, medens dømmen og fordømmen kommer istedet, og alt det jordiske og menneskelige vanskjøttes og foragtes.“

Maa vi anbefale en modgift? Vend hele sektvæsenet (lutherdommen medindbefattet) ryggen og vend tilbage til enheden, nemlig til den store moderkirke, der ikke har nogen sekt!

Hvis statistik er upaalidelig?

Der klandres fra luthersk side bestandig over, at vore katholske statistiker ikke er nøiagtige. Naturligvis! det er jo kjedeligt, med rene tal at overbevises om den ene katholske kirkes overlegenhed over de saa og saa mange hundrede sekters og om dens ulige større virksomhed paa missionsmarken.

Saa er vel de lutherske statistiker paalidelige? Der bringer „Luth. ugeskrift“ for 17de mai „Endel amerikansk kirkestatistik“ og fortæller sine læsere, at katolikkerne, „romerske og græske“, i De forenede stater har 800 prester, 7424 menigheder og 800,000 medlemmer. Det er i sandhed en „amerikansk“ beretning.

Naar der ved antallet af katholske prester er bortfaldet et nul (800 istedenfor 8000) og ved menighedsmedlemmernes antal atter et nul (800,000 istedenfor 8,000,000), saa er det vel blot en trykfeil? Stakkars „Luth. kirketidende“, som belærer sine læsere med den slags „trykfeil“! Artikelen er endda af en prest, pastor Krogness.

Men lad os være barmhjertige og „tro imod haab med haab (Rom. 4, 18)“, at det er trykfeil, saa har artikelen en anden upaalidelighed.

„Romerske og græske“ katoliker slaaes sammen i statistiken. Ved „græske“ katoliker forstaaes her i vore lande almindeligvis de ikke under paven staaende, skismatiske — en modsætning til de „romerske“; de unerede græske katoliker staar under Rom, er romerske. Men saa er talopgaven atter falsk; for det er blot de romerske, hvis tal er saa omtrent 8,000,000 (ifølge Catholic directory. Milwaukee 1889 8,157,676), og det er blot de romersk-katholske presters antal, som er ca. 8,000 (ifølge nævnte officielle opgave 8,118). Vilde man regne de „græske katoliker“, d. v. s. skismatikerne, med, da blev tallet endnu større. —

Vi skal endnu tilføie, at der i 1889 underholdtes 21,358 waisenhusbørn, og at 1,570 theologiske studerende beredte sig til at slutte sig til kirkens prestelige hær.

Hvem lempet?

Atter og atter heder det, at de katholske missionærer, især jesuiterne, lempet sig efter forholdene med prisgivelse af ting, en kristen ikke bør ændre ved. Men trods vor gjentagne opfordring har intet af de herværende blade, der er er saa kjække til at udslynge beskyldninger, fremsat beviserne.

Allerede for længere tid siden bragte udlandets blade meddelelsen om en lempelse, den protestantiske biskop i Honkong har foretaget; men da vi ikke vilde være saa letsindige i at kolportere sensationele beretninger, som de omtalte norske aviser og kirkelige blade er overfor os, saa taug vi. Siden har imidlertid ogsaa lutherske Kristiania-blade bragt nyheden; derfra tager vi den altsaa.

Sagen er, at vedkommende „biskop“ har forordnet brug af — the istedenfor vin ved nadverens uddelelse. Han siger nemlig, at Kristus ikke har lagt vegt just paa hvedebrød og vin, men valgte disse to ting, fordi de var den almindelige næring i hans land; havde Han levet i et andet land, havde Han taget det der almindeligst brugte næringsmiddel. Underligt, at ikke „biskopen“ ogsaa foreskrev kinesernes almindeligste næring, ris, istedenfor brød.

Sagen lød noksaa utrolig. Men forresten bruger man jo i de lutherske kirker til nadveren nok noget, der heder „vin“, men for hvis egthed der ikke skaffes nogen borgen, hvorimod det hos os heder udtrykkelig, at der maa kun bruges *vinum de vite*, egne druevin. Og i nadverforeninger gaar man saa vidt at bruge saft, naar man ikke har vin. Dermed er skridtet gjort, og kun den blotte vilkaarlighed tillader brug af „vin“, om hvis egthed man intet véd, men forkaster saft; eller tillader brug af saft, men forkaster the; eller tillader the, men forkaster — øl, melk og vand.

En stjerneklar nat.

(?)

Naar natten svæver om de tause strande,
og millioner sølvkjerter lue,
og rummet straaler som en tempelbue,
og himmelsk kjøling vifter om din pande, —

o, lad da farten kjækt fra jorden stande!
Hvad tanken aner, skal den henrykt skue,
og svæve atter ned, lig Noah's due,
med trøstens oljebud fra fredens lande.

I solens glød maa døgnets kræfter gjære
og svulme stolt i tryllende gestalter
og atter slukkes med de kvalte flammer;

men livet, der fra evigheden stammer,
skal stige lutret fra det slukte alter,
en hellig offerrog, mod hjemmets sfære.

Jomfruen af Orleans.

(Fortsat.)

Det var om aftenen den 9de mars, at Jeanne af greven af Vendôme blev ført ind i modtagelsessalen paa slottet Coudray. Her var alt beregnet paa at blende den simple bondepige. Femti fakler oplyste salen, som til trængsel var fyldt af prægtigklædte mænd, indehavende kronens og kirkens høieste værdigheder. Kongen, som vilde sætte hende paa prøve, havde, iført civil dragt, blandet sig mellem hoffolkene. Jeanne var vant til at omgaaes højere væsner, end jordiske adelsmænd og konger er; hun gik rolig og sikkert forbi de høie herrer lige hen til kongen.

Hun var dengang sytten aar gammel. Hendes skikkelse var smuk og velskabt, dog temmelig stor for sit kjø, og hun besad en sjelden legemsstyrke og seighed. Hendes ansigt var friskt med et mildt udtryk, hendes haar efter datidens riddermode kort og rundklippet. Stemmen var blød og fuld af kvindelig ynde, sproget et udtryk for ædelt sindelag og kristelig værdighed forenet med dyb indsigt. Man følte sig uvilkaarlig dragen hen til hende, og der var noget vidunderligt og trøstefuldt i at høre hende tale.

Iført sin rytterdragt hilste hun kongen med saadan anstand og værdighed, som om hun skulde været opvokset ved hoffet. Hun faldt paa knæ for kongen og sagde med mild, velklingende stemme: „Gud forunder eder et lykkeligt liv, ædle konge!“ Kongen svarede, pegende paa en af de tilstedeværende: „Derborte staar kongen; det er ikke mig!“ „I Guds navn,“ gjentog Jeanne, „I er det, og ingen anden!“ — Derpaa begyndte hun at tale om sin sendelse, bad om en krigshær, lovede at fordrive fienden fra Orleans og føre ham selv til Rheims for at krones. Kongen underholdt sig længe med hende. Under samtalen opklaredes lidt efter lidt hans ansigt, og glæde malede sig i hans træk; et nyt haab var vakt i hans sjæl. Efter at have ladet hende gaa sagde han til de tilstedeværende, at Jeanne havde meddelt ham en hemmelighed, som ingen uden Gud alene kunde have aabenbaret hende, og derfor satte han stor lid til hende.

Skjønt kongen godt forstod, at hun besad ualmindelige aandsevner, havde han dog ingen borgen for, om hun virkelig var et redskab i Guds haand eller maaske snarere stod i forbund med mørkets aander. Dette maatte først afgjøres. Hvorledes var det ellers tænkeligt, at det tarvelige landsbybarn skulde kunne lede de tøilesløse soldater, og at de graanende feltherrer uden knurren skulde underkaste sig hende, naar ikke alle var gjennemtrængte af den overbevisning, at hun paa en særlig maade var benaadet af Gud og ledet af den Helligaand. Derfor foranstaltede kongen en nærmere undersøgelse, først i Chinon, derpaa i Poitiers, hvor hun for en ærværdig forsamling af fire biskoper, mange theologer, doktorer og professorer tre uger igjennem blev underkastet det strengeste forhør. Her blev hun udspurgt om sin reises øiemed, om sine aabenbarelsen, om, hvorfor hun bar mandsklæder, om, hvem der havde

sendt hende o. s. v. Paa alle disse spørgsmaal svarede hun paa en saa forstandig maade, at de lærde herrer alle maatte indrømme, at Jeanne gav svar som den bedste theolog. Forhøret syntes ikke at ville tage ende, og man kan ikke undre sig, naar jomfruens fromdighed imellem gik over til irettesættelse.

Saaledes fik Seguin paa sit spørgsmaal: „Tror du paa Gud?“ den korte besked: „Ja, bedre end du.“ Og da han, stødt herover, opfordrede hende til at virke et under som bevis for sin sendelse, svarede hun: „Jeg er ikke kommen til Poitiers for at virke undere; men kom med mig til Orleans! der vil jeg virke det under, for hvis skyld jeg er kommen hid.“

Foruden denne undersøgelseskomite blev ogsaa høitstaaende damer sat til at iagttage og prøve hende. Men alle fandt kun dyder hos hende, kun fromhed, ydmyghed, ærbarhed og naturlighed. Efter først at have indhøent nogle biskopers og andre lærde mænds samtykke besluttede kongen af hensyn til den fare, som truede staden Orleans, at modtage hjælpen, som her bødes ham.

Jeannes sendelse var nu anerkjendt, og ufortøvet skred man til handling. Kongen gav hende en væbnet styrke til hendes personlige forsvar og et følge, som det sømmer sig en øverstbefalende. Til kapellan valgte hun Joh. Pasquerel, professor i augustiner-eremiternes kloster i Tours. Kongen lod hende en fuldstændig rustning lave, og hertugen af Alençon skjænkede hende en krigshest. Sverdet derimod, som hun skulde føre til den evige konges ære, fik hun af Ham, som havde kaldet hende til den store kamp. Hendes helgener forkyndte hende nemlig, at i St. Katharina-kirken i Fierbois laa et sverd, merket med fem kors, begravet ved alteret. Opdagelsen af samme gjorde et dybt indtryk paa folket. Ligeledes lod hun paa sine helliges anvisning den berømte fane forfærdige, der fulgte hende i saa mangen kamp. Den var af hvidt tøj; mellem liljer var Frelseren afbildet, siddende over regnbuen paa et dommersæde med jordkloden i sin haand og en engel paa hver side samt nedenunder navnene: Jesus, Maria.

Da alle forberedelser til felttoget var trufne, tog Jeanne afsked med kongen efter først at have forudsagt Orleans's befrielse, og at hun selv skulde blive saaret i slaget. Den 23de april 1429 brødtoget op fra Tours, og da hun kom til Blois, lod hun skriftlig englænderne opfordre til at forlade Frankrige. Da der intet svar kom, drog hun op fra Blois den 27de. Jeanne havde selv ordnet hæren paa kristelig vis. I spidsen gik presterne under Frelserens banner og sang i kor: „Veni creator Spiritus, Kom Skaberaand, kom naaderig;“ derpaa fulgte jomfruen med sine generaler og saa den øvrige hær med trossen. Saaledes bevægede toget sig igjennem Loires yppige landskaber. Efter to dages marsch naaede de Orleans.

Staden, beliggende paa høire bred af Loire, var ved en bro forbunden med den prægtige forstad paa venstre bred. Da den engelske hær herfra rykkede frem mod Orleans, havde franskmændene nedrevet den skønne forstad og oprettet en forskansning af træ-

stammer og jord isteden. Men englænderne havde snart erobret samme og hilste herfra dag og nat staden med kanonkugler og blidest. Syv maaneder igjennem hørte man støien af skytset, og mange lagde i disse maaneder sit hoved til hvile i den stille grav. Byen forsvaredes af greverne Dunois og Raoul de Gaucourt.

Da Jeanne øinede staden, blev hun opfyldt af en usigelig glæde; dog denne glæde blev snart blandet med smertens taarer. Hun opdagede nemlig, at hun af sine generaler var bleven ført paa urigtig vei. Efter mange besværligheder maatte hæren tilbage og drage den af hende angivne vei paa den modsatte side af Loire til Orleans, medens hun selv paa indstændig opfordring tog den korteste vei over floden, ad hvilken hun ogsaa bragte levnetsmidlerne ind i byen. Henimod aften red hun med sit følge ind i den tro stad. Foran hende blev Frelserens banner baaret. Ved venstre side af hendes hvide hest red grev Dunois, kommandanten i Orleans, bag dem det staselige følge. Gaderne var oplyste af fakler. En uoverskuelig menneskemasse trængte sig om hende for at faa røre ved hende selv, hendes fane eller hendes hest; thi rygtet om hende var ilet forud. Alle følte sig allerede som befriede fra beleiringen ved at skue Jeannes troende begeistring; thi de tvilede ikke et øieblik paa hendes guddommelige sendelse, men det syntes dem, som en engel fra Gud var nedstegen iblandt dem.

Næste dag opfordrede Jeanne englænderne til i Guds navn at forlade Frankrige; men de lod den ene herold fængsle og sendte den anden tilbage med den besked, at hun var en kjetterske, en budeie og soldater-tøs og skulde blive brændt, saasnart hun faldt i deres hænder. Grev Dunois vilde ikke begynde kampen før hærens ankomst og begav sig til Blois for at afhente den. Her traf han en stor forsamling, som holdt raad over, om det ikke var bedst ganske at opløse hæren. Dunois kom i en betimelig stund og fik hæren til ufortøvet at bryde op mod Orleans. Da Jeanne hørte den nærne sig, gik hun den imøde og førte den under de geistliges sang ind i byen, uden at de i tal overlegne englændere blot forsøgte at hindre hende deri. Det var den 4de mai.

Neppe havde hun ved middagstider undt sig og sine modige folk en kort hvile, før hun vækkedes af himmelske røster, sprang op og raabte: „I Guds navn; mit raad vil, at vi skal angribe englænderne. Vore folk er i stor nød.“ I samme øieblik stormede hun ned ad trappen, svang sig op paa hesten, og med fanen i haanden sprængte hun med lynets hurtighed henimod Burgunderporten, hvor der høstes voldsom larm. Hendes folk fulgte efter i største hast. Samme morgen havde flere transke adelsmænd uden Jeannes vidende foretaget et angreb paa St. Lupusbastillen. Franskmændene, som efter flere afviste angreb havde tabt modet, modtog hende med høie fryderaab. Det var første gang, Jeanne stod ansigt til ansigt med fienden. Vis paa seiren, lod hun først og fremst forkynde, at ingen maatte vove at plyndre noget som helst i St. Lupuskirken, som stod mellem de fiendtlige skanser. Derpaa traadte hun frem til løbegraven med fanen i haanden og gav

tegn til angreb. Efter en tre timers haardnakket kamp var forskansningen i franskmændenes besiddelse, og en stor del fiender tagne tilfange. De stormede skanser blev stukne ibrand og jevnede med jorden.

Stor var jubelen i Orleans. Alle byens klokker kimed, og hele befolkningen prisede Herren med lov- og takkesange. Men for de stolte englændere var denne høitidelighed kun et forbud paa, at deres lykestjerne i Frankrige holdt paa at dale.

Den følgende dag, Kristi himmelfartsdag, var hviledag. Jeanne selv modtog de hl. sakramenter og paabød, at ingen maatte dagen efter drage i kampen uden at have skriftet. Derpaa opfordrede hun endnu engang englænderne til at hæve beleiringen, lod opfordringen herom fæste til en pil og skyde ind i den fiendtlige leir. Da fienderne svarede med spot, begyndte den følgende dag stormen paa skansen „St. Jean le Blanc“. Englænderne maatte snart rømme denne og trak sig tilbage til den langt sterkere forskansning ved Augustinerkirken. Til at angribe denne holdt de franske feltherrer sig for svage. Men fulgt af nogle faa trængte Jeanne fremad og plantede sit banner paa den frygtede skanse. Da hed det sig, at englænderne kom fra et baghold. Øieblikkelig trak man sig tilbage, og Jeanne fulgte strømmen. Dog, denne skam kunde hun ikke længe taale og sprængte snart af al kraft igjen frem mod fienden. For anden gang plantede hun sit banner foran Augustinerbastillen. Der opstod en haard kamp, og befæstningen blev tagen.

Nu stod skansen „Les Tournelles“ endnu tilbage at erobre. Feltherrerne vilde afvente forstærkning fra kongen; men Jeanne undte sig ingen ro. Hun gav sin kapellan befaling til at staa tidligere op end sedvanlig den følgende morgen, da hun den dag havde meget at gjøre. Samtidig forudsagde hun ham, at hun skulde blive saaret i kampen.

(Fortsættes.)

Indenlandske efterretninger.

Et nyt kapel blev itorsdags indviet af hs. høierverdighed præfekten i St. Josefs-søstrenes herværende Vorfrue-hospital. Det er et takkeligt lidet kapel, indredet og udsmykket saa værdig, som bygningen tillader det.

Storthinget har vedtaget oprettelse af et ordinært professorat i geografi og ethnografi med gage 4500 kr. Konkurrencen til pladsen bliver fri, saa dr. Yngvar Nielsen, hvem regjeringen havde foreslaaet til ekstraordinær professor, trods sin anerkjendte dygtighed kun gjennem konkurrence vil faa professoratet.

Studentereksamen er i de sidste 13 aar bestaaet af 2397 klassiske studerende og 967 realstuderende.

256 ndvandrerere afgik forrige fredag med „Angelo“.

17de mai feiredes her i hovedstaden med stor stas. Børnetøget holdtes som ellers, kun bar smaapigerne heldigvis ikke falmende kranse, men hatte; efter at talen paa fæstningen var holdt, var der fest for børnene. Af andet nyt saaes der et „religiøst“ optog af methodister, baptister o. l., deriblandt et snes mænd. De „frisindedes“ tog til demonstrering for almindelig

stemmeret var betydelig større end ifjor og udmerkede sig fremfor det nettede hovedtog ved endel fulde og raa personer. Kvindelægens berømte fyrstikpakkersker spaserede under egen fane. Da tøget passerede storthingsbygningen, gik en deputation op til præsident Bang med en adresse om indførelse af almindelig stemmeret og fik tilsagn om, at den vilde blive forelagt thinget. Om aftenen holdtes den vanlige folkefest paa fæstningspladsen. Der var begeistring, trængsel, liv og ubundenhed, lommetyve, tørre halse, fulde folk og raa gutter, som veltede sig ind paa de andre festgjester, blandt hvilke de bedre stænder ogsaa var talrig repræsenterede. Kun 75 personer blev arresterede for fuldskab og uorden.

Udenlandske efterretninger.

Den hl. fader erklærede i en audiens til „New-York Herald“s korrespondent: „Jeg holder af amerikanerne og deres land. Under dets forfatning har religionen fuldstændig frihed og er en voksende magt. Hvor kirken staa fri, der vil den blive kraftig og sprede velsignelse. Pressen og kirken skulde arbeide sammen for at hæve menneskeslegten.“

De protestantiske universiteter i Leyden og i Utrecht har gjort en jesuit til doktor i filosofi og en anden katholsk prest til doktor i retsvidenskab.

Et klippestykke styrtede fornylig ned paa St. Helena og dræbte 9 personer, som laa i sine senge.

En ung sicilianer myrdede forrige maaned sin fader, moder og broder.

51 personer er blevne spiste op i det stille hav, da de fra det forliste seilskib „Elise Mary“ frelste sig iland.

„Jernporten“, den klippegruppe i Ungarn, som gjør skibsfarten paa nedre Donau saa vanskelig og tildels umulig, vil det sandsynligvis for 11½ mill. kr. blive overdraget et selskab at bortskaffe.

I Sibirien har oversvømmelse af Tom anrettet betydelig ødelæggelse og kostet adskillige menneskeliv. En ildebrand har herget byen Tomsk.

En kjedelsprængning ombord paa en damper i Marseille dræbte 4 mand paa stedet.

Araberne i flere algierske byer har plyndret jødernes butikker, hvorved det kom til blodige sammenstød dels med eierne, dels med politiet.

7 unge piger i Stockholm har taget studentereksamen i denne maaned.

Ved eksplosionen i Avigliano er de døde antal steget til over 30. — En anden eksplosion i Havanna forrige lørdag kostede 22 personer livet, medens mangfoldige blev saarede. — Ved Kaipiais i Finland er Tuopa krudtfabrik sprungen i luften med 5 personer.

Paa Oder druknede der paa Kristi himmelfartsdag 43 personer, idet om eftermiddagen færgebaaden, som ved Zwickau skulde sætte dem over floden, var saa overfyldt, at den sank. Paa et par nær var det lutter smaapiger, som kom fra sin første hl. kommunion.

En neger ved navn Elsey, der i sin levetid har begaaet 21 mord, blev hængt i Albania forleden.